

Kiegészítő adatok a magyar mikrobiológia történetéhez

Ralovich Béla

(az orvostudomány doktora, nyugdíjas)

Az Orvosi Hetilap 2009. évi 150. kötetének 559-564. oldalain megjelent közleményünkben (1) összefoglaltuk a Magyar Mikrobiológiai Társaság (MMT) történetével kapcsolatos legfontosabb akkori ismereteinket. A kézirat leadása óta eltelt idő alatt rendkívül fontos információkkal gazdagodtunk és ennek megfelelően a korábban leírtakat, néhány helyen revideálnuk és kiegészítenünk kell. Jelen írásunk ennek próbál eleget tenni.

A MMT megalakulásának története és a Társaság életének jelentősebb eseményei, valamint a vezetőségébe választott szakemberek neve és tisztsége.

A rendelkezésünkre álló írásos anyag alapján a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Elnöksége és **Havas András** között már 1950. augusztusa előtt is történt levélváltás az MMT *megalakítása* érdekében. Feltehető, hogy már azt megelőzően is volt próbálkozás, azonban azoknak a dokumentumai ismeretlenek. Havas augusztus előtti levelére az Elnökség engedélyezte, hogy a magyar szakemberek egy nagyszabású nemzetközi kongresszust rendezzenek a környező szocialista országok tudósainak a részvételével 1951-ben. Ennek a gondolatnak megfelelően a szeptemberi prágai Mikrobiológus Kongresszuson résztvevő magyar küldöttség meghívta a csehszlovák házigazdákat és a baráti országok szakembereit, akik a meghívást örömmel vették. Havas a november 4-ei levelében utalt az augusztus előtti írására, amelyben már jelezte, hogy Társaság híján a kongresszust nem lehet megrendezni, tehát annak létrehozása elengedhetetlen. Javasolta, hogy az új Társaság tartozzon szervezetileg az MTA-hoz, mert a mikrobiológia széles tudomány és gyakorlati területeket érint és ennek következtében több minisztérium alá is tartoznia kellene, ami elképzelhetetlen, továbbá hogy az Elnökség hozzon létre egy *Kezdeményező Csoportot* a szakirányok képviselőiből a megalakítás előkészítése érdekében. 1950. november 15-én Rusznyák István elnök az alábbi levelet küldte Havasnak: "Dolgozzátok ki a Mikrobiológiai Társaság alapszabályait és kérjeteK engedélyt a Társaság megalakítására a Belügyminisztérium Egyesületi Osztályánál, az alapszabályok beadásával és a Társaság céljainak és fontosságának megjelölésével, a többi már magától fog menni." A *Kezdeményező Csoport* 1950. decemberében kétszer (9-én és 16-án) is ülésezett. Tagjainak neve: **Bamberger Károly, Böszörményi József, Havas András, Kobulej Tibor, Manninger Rezső, Novák Ernő, Szelényi Ferenc, Szirmai János, Vas Károly**. A jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy Havas volt a motor. A fő feladat a Társaság megalapítása, a vezetőség tagjainak a kiválsztása, az alapszabály elkészítése, az I. Kongresszus megszervezése (hogy bemutathassák mit értek el a szakemberek az elmúlt öt év alatt) és a külföldi delegációk meghívása volt. Megállapodtak, hogy az új Társaság neve **Magyar Mikrobiológiai Társaság** lesz. Böszörményi javasolta alakuló közgyűlés összehívását. Havas vállalta, hogy ezt a kérdést Manninger segítségével megbeszéli a miniszterrel. Böszörményi, Bamberger és Kobulej kapott megbízást az alapszabály elkészítésére. Manningernek, Alföldy Zoltánnak és Szirmainak kellett javaslatot tenni a vezetőség tagjaira, a külföldiek meghívását Havas, Bamberger, Kobulej, Manninger, Novák és Sze-

lényi vállalta. A *Csoport* 1951. január 5-ére hívta össze az *alakuló közgyűlést*. A *közgyűlésen* több mint 150 szakember jelent meg a legkülönbözőbb szakterületekről. Havas András az Országos Közegészségügyi Intézet (OKI) főigazgatója nyitotta meg a *közgyűlést* az OKI-ban és vázolta az új Társaság céljait, feladatait. Azt is bejelentette, hogy a Társaságnak 1951. novemberében meg kell rendeznie az I. Nemzetközi Kongresszust. Utána Böszörményi József az MTA V. Orvosi tudományok osztálya (OTO) előadója ismertette a Társaság alapszabály-tervezetét, amelyben célként “az általános mikrobiológia, virustan, bakteriológia, mikológia, protozoológia, helmintológia, akaroentomológia, immunitás és járványtan tudományának fejlesztése” állt.” Ennek elérésére egyesíti a fenti tudományágak orvosi, állatorvosi, növénytermesztési, talajtani és ipari gyakorlati, vagy elméleti kérdéseivel hivatásszerűen foglalkozókat tudományos felkészültségük elmélyítésére, tapasztalataik és eredményeik kölcsönös megismertetésére. A Társaságon belül alosztályok (*szekciók/szakszabályok* a szerző beszúrása) alakulhatnak. A Társaság kongresszusokat, vándorgyűléseket rendez és folyóiratot ad ki.” Manninger Rezső a közgyűlésen elmondta, hogy a vezetőség 11 tagú lesz és a tagoknak a mikrobiológia minden ágát képviselni kell, amit azonban most, célszerűségi és technikai okok miatt nem lehet betartani. (Csak az OKI-ban voltak meg a működés minimális feltételei, de ott is szegényesen!) A *Csoport* javaslata alapján a közgyűlés az alábbi vezetőséget választotta meg egyhangúlag: **Alföldy Zoltán, Farkas Elek, Fűrész István, Havas András, Horváth János, Husz Béla, Kotlán Sándor, Lovrekovich István, Manninger Rezső, Pelc Antal, Szelényi Ferenc.** A számvizsgáló bizottság tagjai: **Ivánovics György** (elnök), **Szirmai János, Zoltai Nándor.** A vezetőség megválasztotta az elnököt: **Havas András**t, az ügyvezető-titkárt: **Farkas Eleket**, a titkárt: **Fűrész Istvánt**, a pénztárost: **Pelc Antalt** és az ellenőrt: **Alföldy Zoltánt**. Tehát az MMT megalakult. Később Rusznyák értesítette Havast, hogy az MTA “Elnöksége 1951. szeptember 3-án megtartott ülésen úgy határozott, hogy Mikrobiológiai Társaságot az Akadémia irányítása alá helyezi. A Társaság munkásságának irányítására és ellenőrzésére egy *elnökségi bizottságot* állít fel, amelynek tagjai a IV., V., VI. Osztály és a Vegyész Csoport tagjaiból álljanak. Kérem Elnök Elvtársat, hogy a bizottság összetételére vonatkozó javaslatát mielőbb juttassa el hozzám.” Havas javaslatát nem ismerjük, de egy 1953. évi jegyzőkönyv szerint a bizottság elnöke: **Havas András**, tagjai: **Bruckner Győző, Ivánovics György** és **Manninger Rezső** lett. Később Bruckner helyére **Fehér Dániel** került. 1953 elején Havas javasolta, hogy e bizottság két tagját, Fehért és Ivánovicsot vegyék be az MMT vezetőségébe. Fehér Dániel nevével, valószínű betegsége és 1955. februárjában bekövetkezett halála miatt, dokumentált formában a vezetőség tagjai között nem találkoztunk.

Az alapszabály tervezetét a Belügyminisztérium kérésére többször is át kellett dolgozni és a végleges forma kialakításában az MTA jogi szakértője is részt vett. A miniszter végül 1951. október 15-én látta meg.

Az új vezetőség nagy sikerrel rendezte meg *első és rögtön nagyszabású, nemzetközi Kongresszusát* 1952. január 6-12-én. Ebben a munkában óriási szerepet vállaltak az OKI és a társintézmények munkatársai és különösen az MTA vezetői és dolgozói (pl.: az összes költséget az MTA állta). A zavartalan lebonyolítás jelentékeny részben **Madár János** főigazgatóhelyettes érdeme.

Az új társaság fejlődésének egyik nagy kerekkötője volt, hogy a tagoknak (főleg a fiataloknak) az 50-es években nem volt pénze egy-egy rendezvényre Budapestre utazni (kb. napi 300.- Ft-ról volt szó) amit Rauss is jelzett és aminek megoldása érdekében Havas az Akadémiával, a minisztériumokkal és a dékánokkal is tárgyalt.

Az Alapszabályt később többször is módosították. Pl.: 1953-ban az alelnöki poszt került rögzítésre. 1965-ben újabb módosítás történt. 1966-ban a 2.§-ban bővült a célok és a feladatok leírása. 1968-ban a Magyar Orvostudományi Társaságok és Egyesületek Szövetségéhez (MOTESZ) csatlakozást követően is módosult az Alapszabály. Bekerült a póttag, valamint nagy jelentőségű pártolótagság (ez utóbbi megadta a lehetőségét annak, hogy az MMT vezetősége kérje “a mikrobiológiai eljárásokkal dolgozó vállalatokat, hogy pártoló tagságuk révén, anyagilag támogassák Társaságunk munkáját.”) fogalom az Alapszabályba. 1970-ben a MOTESZ titkársága aláírásra megküldte az új Alapszabályt, amely jogilag rögzítette az új helyzet és amely szükséges volt az Egészségügyi Minisztériumban (Eü.M.) a nyilvántartáshoz. A Társaság felügyeleti szerve az Eü.M. lett az MTA helyett, “amely a felügyeletet a MOTESZ elnökség útján gyakorolja.” 1973-ban két alelnöki poszt létrehozása miatt módosítottak. 1989-ben a társadalmi szervezetté alakulás kapcsán, majd 1990-ben az MMT Alapítvány létrehozása érdekében kellett az Alapszabályt ismét módosítani.

Visszatérő probléma volt a Társaság életében, hogy a tagok (köztük még vezetőségi tagok is) egy része nem fizette a tagdíjat, ami a pénzügyi helyzetet rontotta. Viszont jelentős előrelépést eredményezett, hogy a Biogal Gyógyszergyár, a Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékek Gyára, a HUMÁN Oltóanyagtermelő és Kutató Intézet, a REANAL Finomvegyészgyár és az Egyesült Gyógyszer és Tápszergyár pártoló tagként pénztámogatást nyújtottak a Társaságnak. 1989. után a támogatási rendszer formája is átalakult.

A MOTESZ-hoz való csatlakozástól az MMT vezetése kezdetben tartott. Azonban a főtitkári beszámolókból megállapítható, hogy az aggály szerencsére nem volt megalapozott. A MOTESZ mindgyakrabban kérte ki a Társaság szakvéleményét és a Társaság úgy is profitált a tagságból, hogy a külföldi társasághoz tartozás tagdíját, a külföldi tudományos rendezvényeken részt vevők költségeinek egy részét (útiköltség vagy részvételi díj), magyarországi nemzetközi rendezvény vagy meghívott külföldi szakemberek költségeinek egy részét, stb. a MOTESZ fizette. A MOTESZ-nek volt egy előírása, nevezetesen az, hogy az 1 napnál hosszabb rendezvények esetében részvételi díjat kell szedni. A Társaság ezt kipróbálta és a kedvezőtlen tapasztalatok alapján – a résztvevők száma csökkent és a megjelentek sem mind fizettek – úgy döntött, hogy inkább 2 egynapos ülést szervez egymás után – egyiket a Társaság, a másikat a Szekció rendezésében – és így elkerülhető a részvételdíj szedése. Ez a módszer bevált és ezért emelkedett meg az egynapos rendezvények száma a 60-as években. Összegezve elmondható, hogy a MOTESZ és a Társaság közötti kapcsolat korrekt és gyümölcsöző volt.

1989-ben az MMT társadalmi szervezetté alakult, majd a körülmények változása miatt a vezetőségnek 1990-ben az MMT Alapítványt kellett létrehoznia, mely a MOTESZ Szövetségi Tanácsa partnere, de a jogi felügyeletét az MTA látja el. 2005 óta a Társa-

ság/Alapítvány évente a nagygyűlés vagy a kongresszus rendezése mellett mindig tart egy szakmai programmal is kibővített közgyűlést.

Az MMT megalakulásakor 130-an léptek be az új Társaságba. 1952-ben 205, 1954-ben 300 körüli, 1969-ben 460, jelenleg pedig 800 feletti a tagok száma. A Társaság belépett az Európai Poliomyelitis és egyéb Virusbetegségek Elleni Társaságba, a IUMS-ba (a Mikrobiológiai Társaságok Nemzetközi Uniójába), a FEMS-be (a Mikrobiológiai Társaságok Európai Szövetségébe) és az ESCV-be (a Klinikai Virologia Európai Társaságába) továbbá együttműködik több nemzeti mikrobiológiai társasággal is (pl.: észt, ukrán, szerb, szlovén, szlovák, horvát, stb.). Az említett kapcsolatok mellett csatlakozott még a Consortium of Affiliates for International Programmes-hoz és az American Association for the Advancement of Science-hez is.

Az MMT tagjai kezdetben *évente* választottak új vezetőséget. 1966-ban viszont Farkas Elek főtitkár már arról értesíti a vezetőségbe választott tagokat, hogy az MMT *“két évi időtartamra vezetőségi tagjává választotta”* őket. 1975-ben már *négy évre* választották meg a tisztségviselőket és 1983-tól a szolgálati idő *5 évre* növekedet. Ennek megfelelően próbáljuk meg összeállítani minden egyes vezetőség tagjainak listáját, de bizonyos, hogy a szükséges adatok híján, ez az erőfeszítésünk sikertelen lesz. Az is nehezíti a valódi névsor összeállítását, hogy különböző személyek különböző neveket adtak meg egy ugyanazon időszakra vonatkozóan. Az első vezetőség tagjainak, akik **1951-1952.** között funkcionáltak, a nevét már az előbb felsoroltuk. **1952-1953.** között az előző vezetőség működött. **1953-**ban Ivánovics Györgyöt beválasztották a korábbi vezetőségi tagok közé és a vezetőség így dolgozott **1954-**ig. Mivel Ivánovics a számvizsgáló bizottságból a vezetőségbe került helyette Szelényi Ferenc lett a szám-vizsgáló bizottság elnök. 1954-ben Havas meghalt. Október 7-én vezetőség választás volt. **1954-1955.** elnök: *Ivánovics György*, ügyvezető titkár: Farkas Elek, titkár: Fűrész István, pénztáros: Pelc Antal, ellenőr: Alföldy Zoltán, tagok: Horváth János, Husz Béla, Jeney Endre, Kotlán Sándor, Lovrekovich István, Manninger Rezső, számvizsgáló bizottság: Szelényi Ferenc, Szirmai János, Zoltai Nándor. **1955-1958.** elnök: *Ivánovics György*, főtitkár: Farkas Elek, titkár: Koch Sándor, tagok: ?. **1958-1962.** elnök: *Manninger Rezső*, főtitkár: Farkas Elek (1958-1959.) és Weiszfeiler Gyula (1959-1962.), titkár: Koch Sándor, tagok: ?. **1962-1966.** elnök: *Manninger Rezső*, főtitkár: Weiszfeiler Gyula, tagok: Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bánhegyi József, Farkas Elek, Földes István?, Habán György, Horváth István, Ivánovics György, Jenei Endre, Kádár Tibor, Kesztyűs Lóránd, Nagy Gyula, Nász István, Pelc Anta, Rauss Károly, Szabó István, Szent Iványi Tamás, Szirmai János, Vas Károly, Váczi Lajos, Vedres István. **1966-1967.** elnök: *Manninger Rezső*, főtitkár: Farkas Elek, titkár: Horváth István, tagok: Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bakács Tibor, Bánhegyi József, Fornsó Ferenc, Ivánovics György, Jeney Endre, Kádár Tibor, Kesztyűs Lóránd, Mészáros János, Nász István, Rauss Károly, Szent Iványi Tamás, Szirmai János, Váczi Lajos, számvizsgáló bizottság: Klement Zoltán, Nagy Gyula, Vas Károly, pénztáros: Szabó István, ellenőr: Habán György, MOTESZ küldöttek: Alföldy Zoltán, Bánhegyi József, Farkas Elek, Horváth István, Kádár Tibor, Manninger Rezső, Mészáros János, Nász István, Szirmai János, Weiszfeiler Gyula. **1967-1968.** elnök: *Manninger Rezső*, aki kora miatt 1967. május 6-án lemondott. A vezetőség Habán javaslatára örökös tiszteletbeli elnökké választotta. Manninger a vezetőségbe maga he-

lyett Derzsy Domokost ajánlotta. Elnök *Ivánovics György* lett, főtitkár: Farkas Elek, titkár: Horváth István, tagok: Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bakács Tibor, Bánhegyi József, Derzsy Domokos, Fornosi Ferenc, Jeney Endre, Kádár Tibor, Kesztyüs Lóránd, Mészáros János, Nász István, Rauss Károly, Szent Iványi Tamás, Szirmai János. Váczi Lajos, számvizsgáló bizottság: Klement Zoltán, Nagy Gyula, Vas Károly, pénztáros: Szabó István, ellenőr: Habán György, MOTESZ küldött: Alföldy Zoltán, Bánhegyi József, Farkas Elek, Horváth István, Kádár Tibor, Manninger Rezső, Mészáros János, Nász István, Szirmai János, Weiszfeiler Gyula. **1968-1970.** elnök: *Ivánovics György*, főtitkár: Farkas Elek, titkár: Horváth István, tagok: Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bakács Tibor, Bánhegyi József, Derzsy Domokos, Fornosi Ferenc, Jeney Endre, Kádár Tibor, Kesztyüs Lóránd, Mészáros János, Nász István, Rauss Károly, Szent Iványi Tamás, Szirmai János. Vas Károly, Váczi Lajos, számvizsgáló bizottság: Klement Zoltán, Nagy Gyula, Tóth Béla, pénztáros: Szabó István, ellenőr: Habán György, póttagok: Alföldi Lajos, Béládi Ilona, Dömök István, Joó István, Kétyi Iván, Pusztai Zsuzsanna, Surján Lászlóné, Szeri Ilona, MOTESZ küldöttek: Alföldy Zoltán, Bánhegyi József, Farkas Elek, Horváth István, Kádár Tibor, Manninger Rezső, Mészáros János, Nász István, Szirmai János, Weiszfeiler Gyula. **1970-1972** elnök: *Ivánovics György*, főtitkár: Farkas Elek, tagok: Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bánhegyi József, Béládi Ilona, Derzsy Domokos, Fornosi Ferenc, Horváth István, Kesztyüs Lóránd, Mészáros János, Nász István, Rauss Károly, Szabó István, Szirmai János, Tóth Béla, Vas Károly, Váczi Lajos, Weiszfeiler Gyula, póttagok: Alföldi Lajos, Dömök István, Géder László, Hollós Iván, Joó István, Kemenes Ferenc, Kétyi Iván, Lányi Béla, Simon Miklós, Szeri Ilona, számvizsgáló bizottság: Klement Zoltán, Nagy Gyula, Surján Lászlóné, Szita József, számvizsgáló bizottság póttagja: Berencsi György ifj., ellenőr: Habán György. **1972-1974.** elnök: *Ivánovics György*, főtitkár: Farkas Elek, tagok: Alföldy Zoltán, Bakács Tibor, Bánhegyi József, Béládi Ilona, Derzsy Domokos, Fornosi Ferenc, Horváth István, Joó István, Kesztyüs Lóránd, Mészáros János, Nász István, Rauss Károly, Szabó István, Szirmai János, Tóth Béla, Vas Károly, Váczi Lajos, Weiszfeiler Gyula, vezetőség póttagjai: Alföldi Lajos, Géder László, Hollós Iván, Kemenes Ferenc, Kétyi Iván, Lányi Béla, Simon Miklós, Szeri Ilona, számvizsgáló bizottság: Klement Zoltán, Szita József, Surján Lászlóné, számvizsgáló bizottság póttagja: Berencsi György ifj., Pusztai Rozália, pénztáros: Szabó István, ellenőr: Habán György, MOTESZ küldöttek: Alföldy Zoltán, Derzsy Domokos, Farkas Elek, Horváth István, Ivánovics György, Joó István, Mészáros János, Nász István, Szeri Ilona, Vas Károly, Váczi Lajos. **1975-1979.** elnök: *Váczi Lajos*, alelnök: Farkas Elek, Mészáros János, főtitkár: Fornosi Ferenc, titkár: Tuboly Sándor, tagok: Alföldi Lajos, Béládi Ilona, Dömök István, Földes István, Joó István, Kétyi Iván, Klement Zoltán, Nász István, Novák Ervin, Pesti László Szent Iványi Tamás, Szabó István, Szita József, Tóth Béla (OKI), Tóth Béla, Vas Károly, póttagok: Hollós Iván, Kecskés Mihály, Kemenes Ferenc, Lányi Béla, Simon Miklós, Surján Lászlóné. Szeri Ilona, számvizsgáló bizottság: Berencsi György ifj., Erdős László, Rédei Imre, számvizsgáló bizottsági póttagok: Baron Feren, Nagy Gyula, Pusztai Rozália, pénztáros: Novák Ervin, ellenőr: Kolta Ferenc, levéltáros: Karasszon Dénes, **1979-1983.** elnök: *Váczi Lajos*, főtitkár: Fornosi Ferenc, tagok: ?, **1983-1988.** elnök: *Mészáros János*, főtitkár: Dömök István, tagok: Lányi Béla, ?, **1988-1993.** elnök: *Mészáros János*, főtitkár: Berencsi György, tagok: ?, **1993-1998.** elnök: *Gergely Lajos*, alelnök: Béládi Ilona, Mészáros János, főtitkár: Minárovits János, titkár: Szücs György, tagok: Ádám Éva,

Bános Zsuzsa, Berencsi György, Czirók Éva, Deák Tibor, Dömök István, D. Tóth Ferenc, Emődy Levente, Farkas József, Fereczi Lajos, Földes István, Gacs Mária, Hornok László, Kádár Mihály, Kecskés Mihály, Kiss György Botond, Kiss István, Konkoly Thege Marianne, Kovács Sándor, Lányi Béla, Lontai Imre, Maráz Anna, Milch Hedda, Mocsári Endre, Molnár József, Nagy Béla, Nagy Erzsébet, Pál Tibor, Rosztóczy István, Sipiczki Mátyás, Soós Tibor, Szentirmai Attila, Tuboly Sándor, Varga János. **1998-2003.** elnök: *Gergely Lajos*, alelnök: Béládi Ilona, főtitkár: Minárovits János, titkár: Szücs György, tagok: Bános Zsuzsa, Benkő Mária Harrachné, Bíró Sándor, D. Tóth Ferenc, Deák Judit, Deák Tibor, Emődy Levente, Farkas József, Fereczi Lajos, Fodor László, Gönczöl Éva, Hornok László, Kecskés Mihály, Kevei Ferenc, Kiss István, Konkoly Thege Marianne, Kovács Sándor, Lontai Imre, Maráz Anna, Márialigeti Károly, Molnár József, Nagy Béla, Nagy Erzsébet, Pesti Miklós, Sipiczki Mátyás, Szentirmai Attila, Tekes Lajos, Tuboly Sándor, Varga János, Zala Judit, **2003-2008.** elnök: *Minárovits János*, főtitkár: Márialigeti Károly, tagok: Bános Zsuzsa, Beczner Judit, Benkő Mária, Bíró Sándor, D. Tóth Ferenc, Deák Judit, Deák Tibor, Emődy Levente, Farkas József, Fereczi Lajos, Fodor László, Gergely Lajos, Gönczöl Éva, Hornok László, Karaffa Levente, Kerényi Mónika, Kiss István Ferenc, Kiss István, Konkoly Thege Marianne, Kovács Kornél Lajos, Kovács Sándor, Kónya József, Maráz Anna, Mándi Yvette, Molnár József, Nagy Béla, Nagy Erzsébet, Pesti Miklós, Simon Gyula, Sipiczki Mátyás, Szigeti Jenő, Szücs György, Takács Mária, Tekes Lajos, Tóth István, Varga János, Vágvolgyi Csaba, **2008-tól** elnök: *Minárovits János*, alelnökök: Gergely Lajos, Hornock László, főtitkár: Márialigeti Károly, titkár: Deák Judit, tagok: Bakonyi Tamás, Deák Tibor, Ferenczi Emőke, Gönczöl Éva, Jakucs Erzsébet, Karaffa Levente, Kériné Borsodi Andrea, Konkoly Thege Marianne, Kónya József, Kovács M. Gábor (ifjúsági felelős), Mándi Yvette, Maráz Anna, Nagy Béla, Nagy Erzsébet, Nagy Károly, Rusvai Miklós, Sipiczki Mátyás, Takács Mária, Tóth István, Tuboly Tamás, Zala Judit, póttagok: Balázs Ervin, Bíró Sándor, Fűzi Miklós, Kucsera István, Nógrády Noé-mi, Pászti Judit, határon túli képviselő: Lőrinczi Lilla, Rajcsányi Julius, ellenőrző bizottság elnöke: Emődy Levente, titkár: Majorosné Tóth Erika, tag: Fodor László, póttag: Miczák András, Rákhely Gábor, pénztáros: Kovács Gábor, ellenőr: Hamar Katalin, MMTA elnök: Rozgonyi Ferenc, titkár: Könczöl Kálmán, tag: Lehoczkiné Tornai Judit, felügyelő bizottság elnök: Gacs Mária, tag: Herpay Mária, Ongrádi József.

A MMT szekciói és azok elnökei.

Az MMT megalakulásakor a vezetőségnek az volt a véleménye, hogy nem lenne szerencsés szekciók kialakításával az új társaságot megosztani. Ez a nézet 1953 elejére már változott. Belátták, hogy a különböző szakterületek együtt nem kezelhetők megfelelően és úgy vélekedtek, “hogy szükséges a szekciók megszervezése”. 1954-ben ismét az aggály volt erősebb, de kérték, hogy a javaslatokat 1955. márciusáig adják le. Veres Gábor 1954. októberében javasolta az *immunológiai*, Petrilla Aladár pedig az *infekcionista* szekció létesítését. Majd az 1955. március 11-ei vezetőségi ülésen Veres Gábor és Backhausz Richárd betervezték egy *immunbiológiai* szekció megalakítására vonatkozó tervezetet. A gondolatot Ivánovics is támogatta és elmondta, hogy legyen önálló tisztikara, melyben részt vesz a Társaság titkára és rajta keresztül tartsa az összeköttetést a szekció a Társaság vezetőségével, továbbá rendezze maga az üléseit. Ennek ellenére a dolgok nehezen

haladtak előre. Végül az *Immunológiai Szekció* csak 1958 januárjában jött létre. Közben más szekció már megalakult. Ma különböző szekciók működnek. A fentiek értelmében kezdetben elnökség (elnök, titkár, tagok) irányította a szekciókat. Az egyes szekciók elnökeit időrendi sorrendben soroljuk fel. Az elnökségek tagjainak a neve nagyrészt elveszett az idő homályában:

- *Mykológiai szakosztály/szekció (1956.)*: Bánhegyi József, Novák K. Ervin, Maráz Anna,
- *Immunológiai szekció (1958.)*: Kesztyűs Lóránd

majd *Immunológiai és Allergológiai szekció(1965.)*: Kesztyűs Lóránd. 1968-ban megalakult a Magyar Allergológiai Társaság és attól kezdve a szekció nevéből az allergológia szó kikerült.

ismét *Immunológiai szekció(1968.)*: Kesztyűs Lóránd. A Szekció 1971-ben megszűnt, mert átalakult a Magyar Immunológiai Társasággá.

majd újraalakult (1972.) *Immunológiai szekció*: Joó István, Tuboly Sándor, Mándi Yvett,

majd *Immunológiai és prazitológiai szekció (2008.)*: Mándi Yvett,

- *Bakteriológiai és Viroológiai szekció* (A rendelkezésünkre álló adatok szerint a közös szekció az első ülését 1965 januárjában tartotta, tehát valószínű, hogy már 1964-ben vagy még előbb megalakult.) Elnöke: ?, Váczi Lajos, titkára: ?, Habán György volt. (A szekció neve, tudományos ülés rendezőjeként, ismereteink szerint, 1973-ban szerepelt utoljára. Feltehető, hogy ebben az időszakban szűnt meg. Egy 1975-ös dokumentumban már külön sorolják fel a két szekciót.)

- *Bakteriológiai szekció(1975.?)*: Kétyi Iván, Lányi Béla, Czirók Éva, Emödy Levente, Nagy Erzsébet,

- *Viroológiai szekció(1975.?)*: Dömök István, Berencsi György, Takács Mária

- *Mezőgazdasági és ipari mikrobiológiai szekció (1975.?)*: (Az előbb említett dokumentumban ennek a szekciónak a neve is szerepel.): Kecskés Mihály,

majd *Mezőgazdasági mikrobiológiai szekció (1980.?)*: Kecskés Mihály,

majd *Mezőgazdasági és élelmiszer mikrobiológiai szekció (1985.?)*: Kecskés Mihály és Farkas József, majd Farkas József egyedül, Deák Tibor egyedül,

- *Ipari mikrobiológiai szekció (1980.?)* Bár az ipari név 1975-ben már szerepelt és később kikerült a Mezőgazdasági és ipari mikrobiológiai szekció nevéből, az új szekció tagjainak gyakorlatilag nem volt köze a korábbi szekcióhoz.): Szentirmai Attila, Karaffa Levente,

- *Környezet mikrobiológiai és biotechnológiai szekció (2008.)*: Kériné Borsodi Andrea,

- *Poliomyelitis Bizottság/szekció (1958.?)*:?, Weiszfeiler Gyula, Kátay Aladár. A szekció 1969. novemberében megszűnt, mert az Európai Poliomyelitis Társaság, amellyel a kapcsolatot tartotta, átalakult Poliomyelitis és egyéb Virusbetegségek Elleni Társasággá, melynek már az MMT is tagja lehetett.

1966-ban többen kérték az MMT vezetőségét engedélyezze, hogy megalakíthassák a *Chemoterápiás szekciót*. A vezetőség többször is foglalkozott a kérdéssel és végül hozzájárult, hogy *Jeney Endre* elnökségével létrehozzák. Ennek ellenére ez a szekció, sohasem működött és végül a Magyar Pharmacológiai Társaság keretei között kezdte el életét 1968-ban. Az MMT közgyűlése 1969. novemberében hozzájárult, hogy a Társaság viszszalépjen a nevezett szekció megalakításától.

A *Szekciók* fontos, aktív szerepet játszanak a szakterületük tevékenységének összefogásában, irányításában.

Az MMT-vel és tagjaival kapcsolatos egyéb történések.

A MMT az arra érdemes hazai tagjainak szakmai elismerést ad (*Manninger emlékérem*, melyet 1972-ben alapítottak. Először 1974-ben adományozták és 2009-ig 67 személy részesült ebben a kitüntetésben; *örökös tiszteletbeli elnöki* cím) és *tiszteletbeli tagságot* a neves külföldi szakembereknek. (Sajnos ezeknek a személyeknek a pontos számát és nevét jelenleg nem ismerjük. 1979. és 2007. között eddig 10 olyan rendezvény programját sikerült megtalálnunk, melyek tiszteletbeli taggá választott kutatók által tartott előadásokat tartalmaznak. Ezek alapján eddig legalább 23 személy lett tiszteletbeli tag.) A fiatal kutatókat támogatja, pályázatokat ír ki a számukra. Tudománytörténeti és kegyeleti tevékenységet is folytat (emlékülések rendezése, emlék-tábla-, szobor-állítás, nekrológ kiadása, sírgondozás, koszorúzás, stb.).

Azonban a hazai mikrobiológusok tevékenységét nemcsak a Társaság, hanem különböző hazai és külföldi szervek is elismerték (Pl.: Kossuth-díj, állami díj, MTA díj, emlékérmek, kiváló orvos, érdemes orvos, stb., ill., külföldi társasági tagság, tiszteletbeli tagság, tagság külföldi szakfolyóirat szerkesztő bizottságában, emlékérem, stb.).

Az elmúlt évtizedekben és még napjainkban is számos magyar mikrobiológus dolgozott/dolgozik eredményesen a világ különböző országainak különböző intézményeiben és nemzetközi szervezetekben huzamosan vagy esetenként (European Society against Viral Diseases, IUMS-CIABS, ICBN, ICSB Subcommittee on Listeria, IUMS-ICFMH Working Party of Culture Media, WHO, KGST Bizottság, stb.) öregbítve hazánk hírnevét. Érdemes lenne összeállítani a valamilyen hazai vagy külföldi elismerést kapott mikrobiológusaink névsorát is.

Az MTA és a mikrobiológia kapcsolata.

Túl azon, hogy a MMT a megalakulásától kezdve az MTA felügyelete alatt állt 1967. január 1-ig, és hogy minden lehető pénz, valami személyi támogatást megkapott tőle, az MTA elnöksége külön is foglalkozott a mikrobiológiai hazai problémáival, s emellett, a Mikrobiológiai Bizottságát (MB) is fenntartja. 1990-ben pedig, amikor az MMT Alapítvány megalakult, ismét az MTA felügyelete alá került.

1962-ben Ruzsnyák István felkérte Manninger Rezső akademikust, hogy tegyen javaslatot egy ad hoc bizottság tagjaira, mely bizottságnak jelentést kell összeállítania 1963. májusáig a hazai helyzetről. A bizottság elnöke: *Manninger Rezső*, tagjai: Alföldy Zoltán, Backhausz Richárd, Bánhegyi József, Habán György, Horváth István, Horváth János Ivánovics György, Jeney Endre, Krámer Miklós, Rauss Károly, Simon Miklós, Szirmai János, Weiszfeiler Gyula, Zoltai Nándor. "A mikrobiológiai kutatások helyzetéről" c. jelentést az elnökség megtárgyalta és meghozta a 2/1963. sz. határozatát: A Központi Orvostudományi Kutató Intézet mikrobiológiai osztálya legyen önálló kutatócsoport. Megvizsgálandó, hogy szükség van e egy önálló, országos mikrobiológiai intézet létesítésére. A molekuláris biológia művelése feltételeit meg kell teremteni. Az F.M. figyelmét felhívják, hogy a Növényvédelmi Kutató Intézet mikrobiológiai részlegének nem kielégítő a helyzete. Az F.M. és a Mü.M. tudomására hozzák, hogy mezőgazdasági és ipari célú mikrobiológus képzés az illetékes egyetemeken vagy egyáltalán nincs vagy ha van, nem kielégítő.

1982-ben az MTA elnöksége felkérésére *Straub F. Brunó* vezetésével ismét dolgozott egy alkalmi bizottság (titkár: Szabó István, Mihály, tagok: Alföldy Lajos, Böszörményi József, Ferenczy Lajos, Földes István, Holló János, Kétyi Iván, Mészáros János, Nász István, Pólya Kálmán, Szabó Gábor, Szegi József, Szentirmai Attila, Szent-Iványi Tamás, Szeri Ilona, Udvardi Nagy Istvánné és Vörös József) amely “a hazai mikrobiológia helyzetéről és fejlesztésének javaslatairól” c. jelentésében az alábbi következtetéseket fogalmazta meg: Az általános mikrobiológiának mint alaptudománynak a felsőoktatásban lényegesen szélesebb teret kell biztosítani, továbbá az addig még nem vagy csak kevésbé szerepelt szakterületek rendszeres oktatása is aktuálissá vált. A magasan képzett, specializált mikrobiológus szakember képzést sürgősen meg kell szervezni. A klinikai mikrobiológiai diagnosztikai hálózat egységesítése és fejlesztése sürgető feladat. A mikrobiológia egyes szakterületei egyenlőtlenül fejlődnek. A népgazdaság számára hasznot hajtó szakterületek fokozott támogatása indokolt. A mezőgazdasági mikrobiológus képzés teljes vertikumának beható vizsgálata, a szakemberek feltűnően alacsony száma miatt, indokolt. Létesüljön egy önálló, de az MMT-vel szorosan együttműködő tudományos bizottság a mikrobiológia különböző szakágai problémáival kapcsolatos feladatok és törekvések jobb összehangolására. Az Eü.M. és a M.É.M. tegyen közös erőfeszítéseket a korszerű mikrobiológiai munka feltételeinek (táptalajok, eszközök, stb.) biztosítása érdekében és a Magyar Nemzeti Mikroorganizmus-gyűjtemény Hálózat továbbfejlesztésére. Az elnökség az 52/1982. sz. határozatával a javaslatokat elfogadta felkérve az Elnököt, hogy az illetékes minisztériumoknak küldje meg a jelentést, valamint kérje fel az érintett Tudományok Osztályait segítsék elő a célok megvalósulását.

Az MTA MB tagjai.

Az egyes állandó bizottságokat, így a MB-ot is 1950-ben kezdték szervezni. “Az állandó bizottságok, mint az MTA OTO önálló hatáskörrel is rendelkező szervei, a megfelelő szakterület legmagasabb szakmai és tudománypolitikai fórumai.” “A bizottságoknak kiterjedt önálló és az osztályvezetőség jóváhagyását igénylő feladatai” voltak. Az első Bizottság tagja volt: **Ivánovics György** elnök (1951-1980.), **Alföldy Zoltán** titkár, tagok **Novák Károly** és **Rauss Károly**. 1967-ben a Bizottság neve Mikrobiológiai, Járványügyi és Szérumvakcina Bizottságra módosult, majd 1976-ban Mikrobiológiai, Járványügyi és Oltóanyag Bizottságra változott 1985-ben a mikrobiológia interdiszciplináris voltának megfelelően a IV., az V. és a VIII. Osztály közösen hozta létre az Általános Mikrobiológiai Bizottságot. 1997-ben a Bizottság interdiszciplináris jellege tovább bővült a VII. és a X. Osztályokkal. Az interdiszciplinaritást jól bizonyítja, hogy az MMT-en kívül az alábbi tudományos társaságok tagjai között is vannak akik a mikrobiológia valamelyik szegmensével foglalkoznak: Magyar Biofizikai Társaság Membrán Szekciója, Magyar Biokémiai Társaság Nukleinsav Szekciója, Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesület (MÉTE) Mikrobiológiai, Biotechnológiai és Hy-giéniai Szakosztálya, Magyar Hydrológiai Társaság, Magyar Hygiénikusok Társasága, Magyar Infectológiai Társaság Klinikai Mikrobiológiai Szekciója, Magyar Immunológiai Társaság, Magyar Klinikai Diagnosztikai Társaság, Magyar Mikológiai Társaság, Magyar Parazitológusok Társaság, Magyar Zoonosis Társaság, stb.

1962-1967-ig elnök: *Ivánovics György*, titkár: Nász István, tagok: Alföldi Lajos, Alföldy Zoltán, Farkas Elek, Horváth János, Rauss Károly, Solt Katalin, Váczi Lajos, Vedres István, Weiszfeiler Gyula. **1967-1970-ig** elnök: *Ivánovics György*, titkár: Nász István, tagok: Alföldy Zoltán, Farkas Elek, Fornosi Ferenc, Földes István, Habán György, Manninger Rezső, Rauss Károly, Solt Katalin, Váczi Lajos Weiszfeiler Gyula, Zoltai Nándor volt **1970-1973-ig** elnök. *Ivánovics György*, elnökhelyettes: Nász István, titkár: Solt Katalin, tagok: Alföldy Zoltán, Dömök István, Farkas Elek, Fornosi Ferenc, Földes István, Földes József, Habán György, Rauss Károly, Váczi Lajos, Weiszfeiler Gyula, Zoltai Nándor. **1973-1976-ig** elnök: *Ivánovics György*, elnökhelyettes: Nász István, titkár: Solt Katalin, tagok: Alföldy Zoltán, Béládi Ilona, Dömök István, Farkas Elek, Földes István, Habán György, Jankó Mária, Joó István, Kétyi Iván, Rauss Károly, Réday Imre, Réthy Lajos, Váczi Lajos, Weiszfeiler Gyula. **1976-1980-ig** elnök: *Ivánovics György*, elnökhelyettes: Nász István, titkár: Solt Katalin, tagok: Alföldy Zoltán, Béládi Ilona, Böszörményi József, Dömök István, Erdős László, Farkas Elek, Fornosi Ferenc, Földes István, Jankó Mária, Joó István, Kétyi Iván, Réday Imre, Rudnai Ottó, Surján János, Szeri Ilona, Váczi Lajos, Weiszfeiler Gyula. **1980-1985-ig** elnök: *Nász István*, elnökhelyettes: Oláhné Béládi Ilona, titkár: Szeri Ilona, tagok: Alföldy Zoltán, Böszörményi József, Budai József, Dömök István, Fornosi Ferenc, Földes István, Joó István, Kétyi Iván, Lányi Béla, Nagy Zsolt, Nyerges Gáborné, Rudnai Ottó, Solt Katalin, Szöllösi Ervin, Váczi Lajos, Várnai Ferenc, Weiszfeiler Gyula.

1985-1991-ig elnök: *Szabó István Mihály*, titkár: Vitális Sándor, tagok: ifj. Berencsi György, Deák Tibor, Ferenczy Lajos, Földes István, Kétyi Iván, Kecskés Mihály, Klement Zoltán, Kondorosi Ádám, Lányi Béla, Nász István, Novák Ervin, Ralovich Béla, Szegi József, Szentirmai Attila, Tóth János, Vargha János. **1991-1997. között** elnök *Szabó István Mihály*, titkárok: Vitalis Sándor, Márialigeti Károly, tagok: Balázs Ervin, Berencsi György, Borbély György, Ferenczy Lajos, Földes István, Gáborjányi Richárd, Hornok László, Jekelné Bokány Antónia, Kádár Mihály, Kecskés Mihály, Klement Zoltán, Maráz Anna, Nász István, Pólya Kálmán, Pusztai Antalné, Szentirmai Attila, Szeri Ilona, Tóth Benedek, Tóth János Attila, Vetter János. **1997-2001. időszakban** elnök *Szabó István Mihály*, társelnökök: Farkas József, Ferenczy Lajos, Géczy Barnabás, Horváth József, Klement Zoltán, Nász István, titkár: Jekelné Bokány Antónia, tagok: Ádám Éva, Barabás György, Beczner Lászlóné, Csutorné Bereczky Magdolna, Deák Tibor, Emődy Levente, Érsek Tibor, Hornok László, Incze Kálmán, Járainé Komlódi Magda, Kázmér Miklós, Kecskés Mihály, Kedves Miklós, Kiss István, Kordos László, Márialigeti Károly, Mindszenty Andrea, Molnár József, Nemcsók János, Nyeste László, Padisák Judit, Reichart Olivér, Rozgonyi Ferenc, Sík Tibor, Szabó Gábor, Széchi Árpád, Tóth Benedek, Tóth Ferenc, D., Tóth János Attila, Vajna László, Virányi Ferenc. **2001-2006. között** elnök: *Szabó István Mihály*, társelnökök: Alföldi Lajos, Farkas József, Ferenczy Lajos, Klement Zoltán, Nász István, titkár: Jekelné Bokány Antónia, tagok: Ádám Éva, Ambrus Gábor, Balázs Ervin, Barabás György, Béládi Ilona, Berek Imre, Biacs Péter, Bíró Borbála, Bíró Sándor, Borbély György, Contreras Enrique, Csutorné Bereczky Magdolna, Emődy Levente, Érsek Tibor, Gáborjányi Richárd, Géczy Barnabás, Hornok László, Horváth István, Horváth József, Jakucs Erzsébet, Járainé Komlódi Magda, Kedves Miklós, Kevei Ferenc, Lehoczkiné Tornai Judit, Maráz Anna, Márialigeti Károly, Mesterházy Ákos, Molnár József, Nemcsók János, Némédi László, Nyeste László, Ördög Vince, Padisák Judit, Péter Gábor, Rozgonyi Ferenc, Sik Tibor, Szécsi

Árpád, Szegi József, Szentirmai Attila, Szigeti Jenő, Tóth Benedek, Tóth Ferenc, Tóth János Attila, Vajna László, Virányi Ferenc, Vitális Sándor. **2006-tól** elnök: *Varga János*, titkár: Maráz Anna, tagok: Ádám Éva, Ambrus Gábor, Balázs Ervin, Balázsné Langó Zsuzsa, Barabás György, Béládi Ilona, Berencsi György, Bíró Borbála, Borbély György, Deák Tibor, Farkas József, Gáborjányi Richárd, Géczy Barnabás, Hor-nok László, Lehoczkiné Tornai Judit, Márialigeti Károly, Nász István, Némedi László, Pesti Miklós, Rozgonyi Ferenc, Szabó István Mihály, Szentirmai Attila, Vágvölgyi Csaba, Vitális Sándor.

Az *Acta microbiologica Acad. Sci. hung. c.* folyóirat irányító testületének tagjai.

1953. májusában Farkas Elek a ügyvezetőtitkári beszámolóban a következőt mondta: “A fejlődés akadálya volt eddig, hogy a Társaságnak nem volt sajtója - amint arról Havas elvtárs fog beszámolni – ez az akadály megszűnik, mert az MTA új Acta – Acta Microbiologica – szerkesztésével bízta meg a Társaság vezetőségét. Az Acta létrehozásáért Havas elvtársat illeti köszönet. Az Acta még ebben az évben megjelenik.”

Az alapszabályban lefektetett feladatoknak eleget téve a Társaság megszervezte az új, nemzetközi színvonalú folyóiratának a kiadását. Az Acta microbiol. Acad. Sci. hung. első füzeté 1954-ben jelent meg. A folyóirat első szerkesztőségének tagjai: **Havas András** főszerkesztő, **Fehér Dániel**, **Horváth János**, **Ivánovics György**, **Kotlán Sándor**, **Manninger Rezső**, **Pelc Antal**, **Szirmai János** pedig szerkesztők voltak. Ez a kiadvány, a többi Acta-val együtt jelentős mértékben segítette a magyar kutatók eredményeinek nemzetközi megismerését.

1954-ben Havas András halála után *Ivánovics György* lett a főszerkesztő, aki 1980-ig töltötte be ezt a posztot. A technikai szerkesztő Farkas Elek volt 1954-1957. években. A szerkesztő bizottság tagja: Fehér Dániel, Horváth János, Kotlán Sándor Manninger Rezső, Pelc Antal és Szirmai József volt **1955-ben**.

Fehér Dániel 1955. évi halála után a bizottság összetétele **1956-ban** a következő lett: Farkas Elek, Horváth János, Kotlán Sándor, Manninger Rezső, Pelc Antal, Rauss Károly és Szirmai József. **1957.** és 1970. között Dömök István volt a technikai szerkesztő. **1959-ben** Weiszfeiler Gyulát is a bizottságba választották.

Az **1964/65.** évi *Acta microbiol. Acad. Sci. hung.* kötetben a következő összetételű bizottság olvasható: Dömök István, Farkas Elek, Horváth János, Kotlán Sándor, Manninger Rezső, Pelcz Antal, Nász István, Rauss Károly, Szirmai József és Weiszfeiler Gyula. **1968-ban** Pelcz már nem volt tag. **1969-ben** Kotlán Sándor meghalt.

1970-ben a bizottság tagja: Dömök István, Farkas Elek, Horváth János, Manninger Rezső, Nász István, Rauss Károly, Straub F. Brúnó, Szirmai József, Vas Károly és Weiszfeiler Gyula volt. Ebben az évben meghalt Horváth, továbbá Manninger és ennek következtében **1971-ben** és a következő évben az alább személyek dolgoztak a szerkesztő bizottságban: Dömök István, Farkas Elek, Horváth István, Nász István, Rauss Károly, Straub F. Brúnó, Szirmai József, Váczi Lajos, Vas Károly és Weiszfeiler Gyula. 1971-től 1981-ig Ivánovics főszerkesztő mellett Lányi Béla volt a szerkesztő.

1973-ban az előző összetétel, a folyóirat immunológiai jellegének nagyobb hangsúlyozása érdekében, a következőre változott: Dömök István, Farkas Elek, Farkas Gábor,

Horváth Istvánt, Joó István, Kesztyűs Lóránd, Nász István, Rauss Károly, Straub F. Brúnó, Váczi Lajos és Weiszfeiler Gyula. Ők dolgoztak együtt **1975**-ig.

1976-ban újabb változás történt. Rauss meghalt és új tagokat is választottak: Alföldi Lajos, Béládi Ilona, Dömök István, Farkas Gábor, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Horváth István, Joó István, Kesztyűs Lóránd, Kétyi Iván, Nász István, Szabó István Mihály, Váczi Lajos és Weiszfeiler Gyula.

1981-ben Ivánovics kiválása után *Nász István* lett a szerkesztő bizottság elnöke mely funkciót egészen 2006-ig töltötte be és *Lányi Béla* a főszerkesztő egészen az 1997-ben bekövetkezett haláláig. Technikai szerkesztőnek pedig Bános Zsuzsát választották, aki ezen a poszton dolgozott 1997-ig. A bizottsági tagok neve a következő volt: Bános Zsuzsa, Béládi Ilona, Dömök István, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Joó István, Kétyi Iván, Klement Zoltán, Szent-iványi Tamás, Váczi Lajos és Weiszfeiler Gyula.

1983-ban a folyóirat neve *Acta Microbiol. Hung.*-ra változott. **1984**-ben Weiszfeiler Gyula már nem volt tag és **1985**-ben Joó István is kivált a bizottságból.

1986-ban a következők dolgoztak a szerkesztő bizottságban: Bános Zsuzsa, Béládi Ilona, Dömök István, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Kétyi Iván, Klement Zoltán, Lányi Béla, Szent-iványi Tamás és Váczi Lajos. **1990**-ben Szent-iványi Tamás is eltávozott.

1992-ben a bizottság megújult és a következő évben sem változott: Ádám Éva, Béládi Ilona, Dömök István, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Gergely Lajos, Kétyi Iván, Klement Zoltán és Váczi Lajos.

1994-ben a folyóirat neve *Acta Microbiol. Immunol. Hung.*-ra változott és a profil bővülést követve több immunológus szakember került a szerkesztő bizottságba: Ádám Éva, Béládi Ilona, Dömök István, Falus András, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Gergely Lajos, Kétyi Iván, Klement Zoltán, Nékám Kristóf, Rajnavölgyi Éva, Szabó István Mihály és Szemere Pál.

1997-ben tovább bővült a szerkesztő bizottság: Ádám Éva, Béládi Ilona, Dömök István, Falus András, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Füst György, Gergely Lajos, Kétyi Iván, Klement Zoltán, Nékám Kristóf, Rajnavölgyi Éva, Szabó István Mihály és Szemere Pál.

1999-ben megújult a bizottság és több külföldi szakember is bekerült a tagok közé, ami a folyóirat szakmai tekintélyének jelentős növekedését jelentette: Ádám Éva, Walter G. Canonica, Dömök István, Emődy Levente, Falus András, Farkas Elek, Ferenczy Lajos, Földes István, Füst György, Gergely Lajos, Klement Zoltán, Nékám Kristóf, Georg Peters, Rajnavölgyi Éva, Rozgonyi Ferenc, Joseph G. Sinkovics, Sven-Erik Svehag, Szabó István Mihály és Szemere Pál.

2000-ben Ádám Éva, Walter G Canonica, Dömök István, Emődy Levente, Falus András, Farkas Elek, Fenyő Éva Máris, Ferenczy Lajos, Füst György, Gergely Lajos, Klement Zoltán, Mándi Yvett, Minárovits János, Nékám Kristóf, Georg Peters, Rajnavölgyi Éva, Rozgonyi Ferenc, Joseph G. Sinkovics, Sven-Erik Svehag, Szabó István Mihály és Szemere Pál volt a bizottság tagja.

2005-ben Klement Zoltán eltávozott. **2006**-ban Nagy Károly került a bizottságba.

2007-ben *Nagy Károly* lett a főszerkesztő, Bános Zsuzsa pedig a szerkesztő. A bizottság összetétele az alábbi volt: Ádám Éva, Berencsi György, Walter G. Canonica, Emődy Levente, Fenyő Éva Mária, Füst György, Gergely Lajos, Mándi Yvett, Márialigeti Károly, Minárovits János, Nász István, Nékám Kristóf, Georg Peters, Rajnavölgyi Éva, Rozgonyi

Ferenc, Joseph G. Sinkovics , Sven-Erik Svehag, Szabó István Mihály, Szekeres Julia és Szemere Pál.

2009-ben újabb változások történtek. Ettől az évtől kezdve Ádám Éva, Sebastian G. B. Amyes, Berencsi György, Emődy Levente, Fenyő Éva Mária, Gergely Lajos, Mándi Yvett, Márialigeti Károly, Minárovits János, Nagy Béla, Nász István, Nékám Kristóf, Rády Péter, Rajnavölgyi Éva, Rozgonyi Ferenc, Joseph G.Sinkovics, Sven-Erik Svehag, Szabó István Mihály, Szekeres Julia és Szemere Pál dolgozott a szerkesztő bizottságban. A folyóiratban megjelenő cikkek színvonalának emelkedését jelzi, hogy külföldön is számontartják az Actát és a benne megjelenő cikkeknek is van impaktfaktora.

Helyreigazítás és kiegészítés: Előző közleményünkben (1) az "Az is előfordult, hogy ..." kezdetű bekezdés sajnálatos módon pontatlanul jelent meg, melyért szíves elnézésüket kérjük. A szöveg helyesen a következő: "Az is előfordult, hogy az MMT egyik tagja két sikeres Nemzetközi Listeriosis Symposiumot rendezett Pécsen. Az első az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság és a Pécsi Orvostudományi Egyetem Mikrobiológiai Intézet égisze alatt 1972-ben. A másodikat a Magyar Tudományos Akadémia Biológiai Osztályával, a Magyar Tudományos Akadémia Délmagyarországi Csoportjával, a Pécsi Orvostudományi Egyetem Közegészségtani és Járványtani Intézetével, a Budapesti Állatorvostudományi Egyetemen, a Magyar Mikrobiológiai Társasággal és az International Union of Microbiological Societies – International Committee on Food Microbiology and Hygiene-vel együttműködve a Szociális és Egészségügyi Minisztérium égisze alatt a WHO genfi Hivatala támogatásával 1988-ban. A két rendezvény anyaga az Egészségtudomány 17., illetve az Acta Microbiol. Hung. 36. kötetében látott napvilágot."

Az ugyancsak MMT tag Béládi Ilona pedig 1994-ben Budapesten rendezte meg az Interferon Kutatók Nemzetközi Társaságának aktuális kongresszusát.

A MMT által 1951-2009. években rendezett ülések kiegészített összefoglaló adatai:

Rövidítések: E.sz.= Előadások száma, K.i.= Kiemelt téma, i.m.= in memoriam, P.= poszter, ?= adat nem ismert vagy bizonytalan.

A forrás és az évszám megjelölése abban az esetben, ha az adatok nem meghívóból vagy programból származnak (Jegyzőkönyv='JE, Acta microbiol. Acad. Sci. hung.= 'Ac1954; Népegészségügy='N1951, Orvosi Hetilap= 'OH1953, Annales Immunologicae Hungaricae='An1958, Réthy Lajos akadémiai doktori disszertáció tézise='R.L.1979)

1. 1952. január 6-12. I. Kongresszus, Budapest, E.sz.:123 'N1951
2. 1952. szeptember 29. Tudományos ülés, Budapest, OKI, K.t.:virok, antibiotikumok, N-anyagcsere, E.sz.: ?'JE
3. 1953. május 8-9. Tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.:29 'OH1953
4. 1953. szeptember 25-26. Tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.:31 'OH1953
5. 1954. október 7-8. Tudományos ülés, Budapest, E.sz.:? 'OH1954
6. 1955. május 5-6. Tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.:38
7. 1955. november 3-4. Tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.:30 'OH1955

8. 1957. október 30.-november 1. II. Kongresszus, Budapest, E.sz.: 63, K.t.: Baktérium genetica, Poliomyelitis virus és diagnosztika
9. 1958. november 10-11. MMT tudományos ülés, Budapest, E.sz.:? 'Ac1969
10. 1959. június 9. MMT Mykológiai Szakosztály ülés, Budapest, ?, E.sz.:?
11. 1959. szeptember 22-25. II. Kongresszus, Budapest, E.sz.:102, K.t.: Poliomyelitis, Antibiotikum rezisztencia (symposium)
12. 1960. október 4. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.: ?, K.t.: ? 'An1961
13. 1961. október 3-5. MMT és MTA III. Nemzetközi kongresszusa, Budapest, MTA, E.sz.: 119, K.t.: Védőoltások, E.sz.: 57,
14. 1962. október 15-17. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.54 'OH1962
15. 1963. október 28-30. Nagygyűlés, Budapest, E.sz.:62 'OH1963
16. 1964. szeptember 30.-október 3., MMT IV. Kongresszus, Budapest, MTA, E.sz.:194, K.t.: Enterobacteriaceae (symposium)
17. 1965. január 29. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, E.sz.:15 'OH1965
18. 1966. szeptember 5-7. Nagygyűlés, Debrecen, E.sz.:85 'Ac1967
19. 1966. november 8. MMT Mycológiai Szakosztály 14. szakülése, Budapest, ELTE, E.sz.: 4
20. 1966. december 13. MMT Mykológiai Szakosztály 15. szakülés, Budapest, ELTE, E.sz.: 3
21. 1967. április 25. MMT Mykológiai Szakosztály 16. szakülése, Budapest, ELTE, E.sz.: 2
22. 1967. július 7-8. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülés, Szeged, E.sz.: 35
23. 1967. november 29-30. MMT tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.: 6+26
24. 1968. május 14-15. MMT és POTE, Pécs, K.t.: LPS konferencia, E.sz.:?
25. 1968. június 4. MMT Mykológiai Szakosztály 17. szakülése, Budapest, ELTE, E.sz.: 3
26. 1968. szeptember 2-5. a Magyar Agrártudományi Egyesület Állatorvosok Társasága és az MMT nemzetközi értekezlete, Mosonmagyaróvár, E.sz.: 10
27. 1968. október 17. az MTA OTO és az MMT ülés, H. Smith: Microbial Behaviour in vivo and in vitro, Budapest, OKI
28. 1968. november 11-12. MMT V. Kongresszusa, Budapest, OKI, E.sz.: 41, K.t.: ?
29. 1968. november 13. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szakosztály ülése, Budapest, OKI, E.sz.: 14
30. 1968. november 14. MMT tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.: 9, K.t.: A fertőtlenítés aktuális kérdései (symposium)
31. 1969. május 16. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szakosztály ülése, Budapest, OKI, E.sz.: 12
32. 1969. szeptember 3. MMT, MTA Állateü. Int.,OKI, tudományos ülése, Budapest, B.E.Andrews: Mycoplasmák kórokozó jelentősége emberi és állati megbetegedésekben 'OH1969
33. 1969. ?, MMT Mycológiai Szekció szakülés, Budapest, ?'JK
34. 1969. szeptembe 4. MTA OTO, az MMT és az OSSKI tudományos ülése, L.J.Berry: Effect of Endotoxin on Metabolic Regulation in Mice, Budapest, OSSKI

35. 1969. október 27. MMT, Fertőzőbetegségek Orvosainak Társ., Magyar Hyg. Társ., Magyar Pathol. Társ. tudományos ülése, Budapest, E.sz.:10, K.t.: 1969. évi influenza járvány 'OH1969
36. 1969. október 28. MMT tudományos ülés, Budapest, i.m. Aujeszky, E.sz.:9, K.t.: baktérium-genetika és biokémia
37. 1969. október 29. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, E.sz.:24 'OH1969
38. 1969. november 27. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, OKI, E.sz.: 2
39. 1969. december 15. MMT és MTA Állateü. Kut. Int. tudományos ülés, Pesti L.: A csíramentes technika jelentősége a biológiában és az orvostudományban, R.D.Barnes: The first Germfree Baby, Budapest, OKI
40. 1970. szeptember 9. az MMT tudományos ülése, J.L. Melnick: New Developments of Virus Research; Serum Hepatitis Antigens and Infectious Hepatitis Virus, Cancer Virus RNA, D.C. Burke: Biochemistry of RNA Viruses, Budapest, OKI
41. 1970. szeptember 17. OKI és MMT tudományos ülés, Budapest, OKI, O.V.Baroyan: Modern irányzatok a járványügyben, Az alkalmazott immunológia problémáinak járványügyi szempontjai
42. 1970. szeptember 23. MMT tudományos ülése, Z. Borowska: Biosynthesis of Polypeptide Antibiotics, Budapest, OKI,
43. 1970. szeptember 30. az MMT tudományos ülése, Veszprém, E.sz.: 25
44. 1970. október 28. MTA és az MMT tudományos ülése, W. Hayes: The Evolution and Significance of Extrachromosomal Genetic Elements in Bacteria, Budapest, OKI
45. 1970. december 9. Manninger Rezső emlékére rendezett tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.: 5
46. 1970. december 9. MMT Tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.: 6
47. 1970. december 10. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, E.sz.: 16
48. 1971. június 27.-július 3. 2nd International Congress for Virology, Budapest, K.t.: Viral nucleic acid (symposium, 10 előadó), Structure and function of viral components (symposium,6 előadó), Replication of viruses (symposium, 4 előadó), Moving frontiers in medical virology, (symposium, 7 előadó), Viruses related to cancer (symposium, 6 előadó), E.sz.: 29 (workshop)
49. 1971. november 16-18. Nemzetközi konferencia a mikrobiológiai gyorsdiagnosztikáról, Budapest, E.sz.:? 'Ac1972
50. 1972. január 12-13. MMT tudományos ülés, Budapest, OKI, E.sz.: 29
51. 1972. január 17. MMT tudományos ülés, B.W.Holloway: The genetics of *Pseudomonas aeruginosa*, Budapest, OKI
52. 1972. június 9. Az MTA, az MMT és a MÉTE Mikrobiol. Szakoszt. Tudományos ülése, V. Zalabák: A fehérje termelésének és ökonómiájának néhány problémája a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban, Z. Hostálek: A tetracycline antibiotikumok bioszintézisének genetikai ellenőrzése
53. 1972. október 19-21. Vándorgyűlés, Kőszeg, i.m. Pasteur, E.sz.:93, K.t.: Élelmiszeripari mikrobiológiai vizsgálati módszerek c. symposium, E.sz.: 12, A bakteriológiai módszerek egységesítése c. kerekasztal-konferencia, E.sz.: 8

54. 1973. január 13-14. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, OKI, E.sz.: 24
55. 1973. március 13. MMT Mykológiai Szakosztály 22. szakülése, Budapest, ELTE, E.sz.: 5
56. 1973. április 16. MMT Bakteriológiai és Viroológiai Szekció ülése, Budapest, OKI, E.sz.: 17
57. 1973. szeptember 4-8. VI. Kongresszus, Budapest, MTA, E.sz.:88, K.t.: Bakteriológiai genetika, Virusos oncogenesis, Léguti vírusok, Látens és persistens vírusfertőzések, vegyes témák
58. 1973. szeptember 13-15. 13th Internat. Congress of Biological Standardization, Budapest, E.sz.:122 'Ac1977
59. 1974. augusztus 22-24. MMT tudományos ülés, Ivánovics 70 éves, Szeged, E.sz.:117
60. 1974. szeptember 26. az MTA Mikrobiol. Kut. Csop. és az MMT tudományos ülése, C.G.Hedén: Some Different Bioengineering Approaches to the Optimization of Fermentation Processes, Budapest, MTA
61. 1974. október 1. MMT és a Magyar Ideg és Elmeorvosok Társasága ülése, J. Furesz: A kanyaróvírus és a subacut sklerotizáló panencephalitis, Budapest, SOTE
62. 1975. március 24. MMT tudományos ülés, Pécs, POTE, E.sz.: 22
63. 1975. augusztus 27-29. Nagygyűlés, Sopron, E.sz.:129
64. 1976. szeptember ?. Symposium on Pyrogenicity ... of Biol. Preparations, Budapest, E.sz.:? 'Ac1977
65. 1976. szeptember 6-9. VII. Kongresszus, Budapest, E.sz.:?'Ac1977
66. 1977. augusztus 29.-szeptember 1. Nagygyűlés, Gyula, E.sz.:88
67. 1978. ?. Nagygyűlés, Debrecen, E.sz.:? 'R.J.1979
68. 1979. augusztus 27-29. VIII. Kongresszus, Budapest, E.sz.:101
69. 1980. augusztus 7-9. Nagygyűlés, Veszprém, E.sz.:152
70. 1981. augusztus 27-29. Nagygyűlés, Pécs, E.sz.:157
71. 1982. augusztus 23-25. Nagygyűlés, i.m.: Koch, Debrecen, E.sz.:156
72. 1983. augusztus 23-25. IX. Kongresszus, Budapest, E.sz.:174
73. 1984. augusztus 22-24. Nagygyűlés, Nyíregyháza, E.sz.:127
74. 1985. augusztus 21-24. Nagygyűlés, i.m.: Preisz, Kecskemét, E.sz.:132
75. 1986. április 21. Tudományos ülés, Budapest, J.C.Chermann: LAV és az AIDS kórokozója, 'OH1986
76. 1986. szeptember 1-3. Nagygyűlés, Gödöllő, E.sz.:169
77. 1987. augusztus 26-29. X. kongresszus, Szeged. E.+P.sz.:120+47, K.t.: Biotechnology and Industrial Microbiology (symposium), E.+P.sz.:13+30, Biology of Interferone System (symposium), E.sz.:29, Latent and Persistent Viral Infections (symposium), E.sz.:6
78. 1988. augusztus 25-27. Nagygyűlés, Kaposvár, E.+P.sz.:102+18
79. 1988. szeptember 12. MMT Bakteriológiai Szekció ülése, Budapest, H. Hashimoto: Antibiotikum rezisztencia gének
80. 1989. április 18. Takátsy 75. születésnapjára emlékülés, Budapest,
81. 1989. június 23. Tudományos ülés, Budapest, Per-Anders Mardh: Chlamydia pneumoniae
82. 1989. július 24-28. MMT Mikológiai Szekció Trilaterális Élesztő Symposium, Sárospatak, E.sz.:?, K.t.:?

83. 1989. augusztus 24-26. Nagygyűlés, Eger, E.+P.sz.:111
84. 1989. november 22. MMT Bakteriológiai Szekció és a Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság tudományos ülése, Budapest, E.sz.:?, K.t.:?
85. 1990. augusztus 22-24. Nagygyűlés, Sopron, E.+P.sz.:114
86. 1991. június 6. Becton Dickinson tudományos ülés, Budapest, E.sz.:?
87. 1991. augusztus 22-24. XI. Kongresszus, i.m.: Preisz, Budapest, E.+P.sz.:150, K.t.:
Virusvakcinák ellenőrzése és termelése, Antibiotikumok és rezisztencia faktorok hatásának molekuláris mechanizmusa, MERCK Fluorocult symposium, Lactoferrin symposium
88. 1992. július 7-9. Jubileumi nagygyűlés, Székesfehérvár, E.+P.sz.:74+41
89. 1992. augusztus 23-27. XI. European Meeting on Genetic Transformation, Budapest, E.sz.:53, K.t.: DNA transfer and gene expression in microorganisms
90. 1992. november 10. Tudományos ülés, Budapest, Elisabeth McFall előadása
91. 1992. november 19. MMT és a Magyar Biofizikai Társaság Membrán Szekciójának közös tudományos ülése, Budapest, E.sz.:?, K.t.:?
92. 1993. március 17. Tudományos ülés, Budapest, Marshall Horowitz: Adenovirus DNA Replication
93. 1993. augusztus 16-18. Nagygyűlés, Győr, E.+P.sz.:132
94. 1994. augusztus 23-25. Nagygyűlés, Szolnok, E.+P.sz.:100, K.t.: Gastrointestinalis fertőzések klinikai, epidemiológiai és mikrobiológiai jellemzése
95. 1995. augusztus 23-25. XII. Kongresszus, i.m.: Pasteur, Budapest, E.+P.sz.:179, K.t.:
Host parasite interactions
96. 1996. augusztus 21-23. Nagygyűlés, Nyiregyháza, E.+P.sz.:107, K.t.: New Pathogens - New Role of Old Pathogens
97. 1997. augusztus 25-27. Nagygyűlés, i.m.: Hőgyes, Szekszárd, E.+P.sz.:127, K.t.: A Shizosaccharomycesek mint a modern mikrobiológiai kutatások modellszervezetei
98. 1998. augusztus 24-26. Nagygyűlés, i.m.: Löffler és Frosch, Miskolc, E.+P.sz.:167, K.t.: Mikológia a molekuláris biológia szintjén
99. 1999. május 26-28. I. Magyar Mikológiai Konferencia, Budapest. E.sz.: 23, P.sz.: 99, K.t.: ?
100. 1999. augusztus 29.-szeptember 1. XIII. Nemzetközi kongresszus, i.m.: Ivánovics, Budapest, E.+P.sz.:276
101. 1999. szeptember 1-4. 3rd Annual Meeting of the European Society for Clinical Virology, Budapest, E.sz.:46, P.sz.:143, K.t.: ESCV Discussion Meeting on Proficiency Panels, 9 előadás (symposium), Pre-Congress Joint Meeting of the ESCV and of the Hungarian Society for Microbiology, 8 előadás (symposium), Organon Teknika Work-shop, 4 előadás (symposium)
102. 2000. augusztus.24-26. Nagygyűlés (I. Szlovák-Magyar közös ülés), Keszthely, E.+P.sz.:164
103. 2001. október 10-12. Jubileumi nagygyűlés, Balatonfüred, E.+P.sz.:179
104. 2002. október 8-10. Nagygyűlés. Balatonfüred, E.+P.sz.:150
105. 2003. október 5-8. NATO Advanced Research Workshop "Emerging Biological Threat", Budapest, E.sz.:30
106. 2003. október 9-11. XIV. Nemzetközi kongresszus, Balatonfüred, E.+P.sz.:232, K.t.:
Resurgence of Streptococcal Infections; Emerging Infections and Eradication Programmes; Molecular Physiology of Industrial Fungi

107. 2004. október 7-9. Nagygyűlés, i.m.: Farkas és Dömök, Keszthely, E.sz.:208, K.t.: X. Fermentációs kollokvium
108. 2005.? Előadóiülés és közgyűlés, Budapest, E.sz.:?, K.t.: ?
109. 2005. október 26-28. Nagygyűlés (I. Central European Forum for Microbiology “CEFARM”) i.m.: Rauss, Keszthely, E.+P.sz.:286, K.t.: Transforming Viruses and Neoplasia
110. 2006.? Előadóiülés és közgyűlés, Budapest, E.sz.:?, K.t.: ?
111. 2006. október 18-20. Nagygyűlés, Keszthely, E.sz.:185
112. 2007.? Előadóiülés és közgyűlés, Budapest, E.sz.:?, K.t.: ?
113. 2007. július 18-20. XV. Nemzetközi kongresszus, i.m.: Lányi, Budapest, E.+P.sz.:226, K.t.: Beta-lactamase
114. 2008.? Előadóiülés és közgyűlés, Budapest, E.sz.:?, K.t.: ?
115. 2008. október 15-17. Nagygyűlés, i.m.: Aujezky és Farkas, Keszthely, E.+P.sz.:115+64, K.t.: XI. Fermentációs kollokvium, Mikrobiális élelmiszerbiztonság
116. 2009. április 27. Előadóiülés és közgyűlés, Budapest, MTA, E.sz.: 4, K.t.: Új antimikrobiális hatóanyag fejlesztési stratégiák

Megjegyzés: A kongresszusok számozása a fellelhető írásokban sajnálatos módon következetlen. Mivel egyes programokat nem sikerült megszereznünk, a felsorolás nem teljes. Az MMT Mykológiai Szakosztálya/Szekció a feltüntetetteknel bizonyosan több szakülést tartott, ezt jelzi a szakülések sorszáma, azonban meghívók hiányában csak egy részüket tudtuk a felsorolásban feltüntetni. Egyes adatok mint publikációk lábjegyzetei jelentek meg és nem mindig pontosak. Nehezíti az egységes rendszer kialakítását, hogy az egyes rendezvényeket az alábbi megnevezésekkel illeték: kongresszus, nemzetközi kongresszus, nagygyűlés, vándorgyűlés, tudományos ülés, szakülés, emlékülés, előadóiülés, ülés, symposium, kerekasztal megbeszélés, kollokvium, konferencia, stb. 1956. évi rendezvényre utalást nem találtunk. A Társaság nyolc tudományos ülést rendezett 1957. végéig. 1958. elején megalakult az MMT Immunológia Szekciója, amely a továbbiakban “saját életét élte” külön tartva a tudományos üléseit, amelyek felsorolása egy másik közleményünkben - **Ralovich Béla:** Az 50 éves Magyar Immunológiai Társasággal kapcsolatos adatok és emlékeim. Orvosi Hetilap, 149, /40/ 1907-1909, (2008) - található.

Köszönetnyilvánítás: A szerző köszönetét fejezi ki Berencsi Györgynek (Budapest), Emődy Leventének (Pécs), Hay Dianának (MTA Levéltár, Budapest), Malmos Gábornak (Akadémiai Kiadó, Budapest), Mészáros Jánosnak (Budapest), Minárovits Jánosnak (Budapest), Nagy Károlynak (Budapest), Orbán Évának (Szent István Egyetem, Állatorvostudományi Kar, Könyvtár, Budapest), az OEK Könyvtár munkatársainak (Budapest), Papp Gyulának (Szeged), Szücs Györgynek (Kuvait) az értékes információkért és dokumentumokért.

A szerző köszönetét fejezné ki bárkinek, aki hivatalos dokumentum másolattal igazolt formában a dolgozatot pontosítaná vagy kiegészítené.